

SAŽETAK IZ ES-SUNNE IMAM EL-KHALLALA

١٨ - باب

إثبات علو الله خلقه واستوائه على عرشه

18. POGLAVLJE: POTVRDA ALLAHOVE
UZVIŠENOSTI NAD NJEGOVI
STVORENJI I NJEGOVOG UZDIZANJA
NAD NJEGOVI 'ARŠOM

٣٥ - باب

إثبات الحد لله تعالى

35. POGLAVLJE: POTVRDA HADDA
UZVIŠENOM ALLAHU

سلسلة كتب أنصار الدين

—ENSARUD-DIN—

IZDAVAČ:
ENSARUD-DIN

PRIPREMIO:
عدنان بن يوسف أبو عزام

Šewal, 1443

Ime: Ahmed ibn Muhammed ibn Harun ibn Jezid el-Bagdadi el-Khallal

Kunja: Ebu Bekr

Poznat kao: El-Khallal, zbog trgovanaja sa sirćetom

Rođen: 234 n.H

Preselio: 311 n.H , rahimehullah.

Njegovi učenjaci:

El-Hasan ibn `Arefeh, El-Maruddi, Jahja ibn Ebi Talib, Harb el-Kermani, Ja`kub ibn Sufjan el-Fasavi, Ahmed ibn Mula`ib, el-`Abbas ibn Muhammed ad-Duri, Ebu Davud es-Sijistani, Ebu Jahja Zekerijja ibn Jahja en-Nakid, Ebu Ja`far Muhammed ibn `Ubejdillah ibn el-Munadi, Abdullah i Salih (sinovi imama Ahmeda ibn Hanbela), Ebu el-Hasan el-Mejmuni, Ibrahim ibn Ishak el-Harbi, Ebu Bekr es-Segani, Ebu Zur`ah ed-Dimaski itd..

Njegovi učenici:

1. Ebu Bekr `Abd el-Aziz ibn Dža`far, bio toliko blizak sa njegovim učiteljom da su ga zvali "Ghulamu-l-Khallal" (Khallalov dečko)
 2. Muhammed ibn el-Muzaffar
 3. El-Hasan ibn Jusuf es-Sejrami
- Itld..

Najpoznatija djela:

1. "El-Džami`", veliko fikhsko djelo, u kojima je sastavio govor imama Ahmeda (20. Tom.)
2. "Al-`Illal", hadiska nauka (3 Tom.)
3. "El-`Amr bi-l-Ma`ruf ve-n-Nehj `ani-l-Munker"
4. "Es-Sunneh" akidetska enciklopedija.

Rekao je Ibn Ebi Ja`la:

"On (El-Khallal) je putovao do kraje zemalja da sakupi Mes`ele od imama Ahmed, mes`ele čuo i saslušao od onih koji su ih čuli od Ahmeda, kao i od onih koji su ih čuli od onih koji su slušali imama Ahmeda. Tako je sastavio el-mesā`il, to je uspio učininiti na način na koji niko nije prije njega uspio, niko ga, do sada, u tome nije pretekao. Učenjaci mezheba su potvrdili da je on jedan od imama."

["Tebakatu-l-Hanabilah", 3/24]

18. POGLAVLJE: POTVRDA ALLAHOVE UZVIŠENOSTI ('Ulūv-a¹) NAD
NJEHOVIM STVORENJIJIMA I NJEHOVOG UZDIZANJA
(Istivā-a) IZNAD NJEHOVOG 'ARŠA

¹ Rekao je Ibn Khuzejme [223-311 n.H], rahimehullah:

قال ابن خزيمة في التوحيد (٢٥٤/١) باب ذكر البيان أن الله في السماء كما أخبرنا في محكم تنزيهه وعلى لسان نبيه عليه، وكما هو مفهرم في فطرة المسلمين: علمائهم وجهاهم، أحرارهم ومماليكهم، ذكراهم وإناهم، بالغيم وأطفالهم، كل من دعا الله جل وعلا فإلما يرفع رأسه إلى السماء، ويمد يديه إلى الله إلى أعلى لا إلى أسفل.

„Poglavlje/objašnjenje, da je Allah iznad nebesa, kao što nas je obavijestio u Njegovoj jasnoj objavi i na jeziku Njegovog Poslanika ﷺ, i kao što je razumljivo u **fitri** (!) muslimana:

„Od učenjaka i od **neznalica** (!), od slobodnih i od robova, od muškaraca i od žena, odraslih i djece, svako ko Uzvišenom Allahu dovi taj zaista svoju glavu diže prema nebu, i svoje ruke pruža ka Allahu prema gore a ne prema dole.“

I rekao je el-Malati ešh-Šafi'i [377 n.H], rahimehullah:

واعلم أنه من كفر بآية من الكتاب، فقد كفر بجميعه، ومن كفر بحديث واحد، فهو كافر بصاحب الشريعة، ولن ينفعه عمل، ولا له مصير، إلا إلى النار.

„Znaj, ko god učini kufr u samo **jedan** ajet iz Kur'ana – taj je počinio kufr u **cijeli Kur'an**. I ko god počinio kufr u jedan hadis, takav je nevjernik u Vlasnika šerijata, i ni jedno djelo mu neće biti od koristi, i nema mu mjesto osim u džehennemu.“

[„Et-Tenbih“]

٢٢٥١ / ١٠٠ - حديثا يوسف بن موسى، قال: أخبرنا عبد الله بن أحمد، قلت لأبي: ربنا تبارك وتعالى فوق السماء السابعة، على عرشه بائن من خلقه، وقد رته وعلمه بكل مكان؟

قال: نعم، على عرشه لا يخلو شيء من علمه.

2251. Pričao nam je Jusuf ibn Musa, rekao je: `Abdullah ibn Ahmed nas je obavijestio, da je rekao: „Ja sam svome ocu rekao: „Naš Gospodar, tebareke ve te´ala, je iznad sedam nebesa, iznad `Arša², odvojen od stvorenja i Njegova Snaga i znanje sve obuhvata? Rekao je: „Da, On je na Svome `Aršu³ i ne postoji ništa a da On za to ne zna.“⁴

٢٢٥٢ / ١٠١ - أخبرني عبد الملك بن عبد الحميد الميموني، قال: سألت أبا عبد الله أحمد عن قال: إن الله تعالى ليس على العرش. فقال: كلامهم كله يدور على الكفر.

2252. „Obavijestio me je `AbdulMelik ibn `Abdulhamid el-Mejmuni, da je rekao: „Pitao sam Ebu `Abdillaha Ahmeda o čovjeku, koji kaže: „Zaista, Allah, tebareke ve te´ala nije na Svome `Aršu.“ Pa je rekao: „Sve njihove riječi kruže u domenu kufra.“⁵

² Rekao je mufessir el-Karaji el-Kassab [360 n.H]:

قوله: (يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ) دليل على أن الله - جل جلاله - بذاته في السماء على العرش، وليس في الأرض إلا علمه المحيط بكل شيء

„Njegovi Riječi: „... boje se Gospodara svoga koji je iznad njih i čine ono što im se naredi.“ [En-Nahl : 50],... je dokaz da je Allah, dželle džalallahu, sa Svojim Bičem (bi-dhatiti) iznad nebesa i iznad `Arša. I ništa na zemlji, osim Njegovo znanje obuhvata sve stvari.“

[„Tefsir nukat el-Kur´an“, 2. Tom, str. 68]

I rekao je također u tefsiru ajeta:

قال تفسيره نكت القرآن (٧٩/٤) عند قوله: (فإن استكبروا فالذين عند ربك يسبحون له، بالليل والنهار وهم لا يسْمعون) فصلت: ٣٨ رد على الجهميه والمعتزلة من ينفي المكان والحد عن الله.

“A ako se oni uzohole – pa, oni koji su kod Gospodara tvoga, slave i veličaju Ga i noću i danju i ne dosađuju se.” [Fussilet : 38],... Ovo je odgovor džehmijama i mu´tezilima i onima, koji negiraju Allahu mekan (mjesto) i hadd (granicu).“

³ Rekao je imam ed-Darimi [200-280 n.H], rahimehullah:

قد اتفقت الكلمة من المسلمين أن الله تعالى فوق عرشه فوق سمواته

„Svi Muslimani su se zaista složili oko govora da: (je) Allah Te´ala, iznad Svoga `Arša, iznad Svojih nebesa.“

[„En-nakd ´alel-marisi“, str. 120]

⁴ Rekao je također imam ed-Darimi, rahimehullah:

فإنه تبارك وتعالى فوق عرشه، فوق سمواته، بائن من خلقه، فمن لم يعرفه بذلك لم يعرف إلهه الذي يعبد

“Allah je iznad Svoga `Arša, iznad nebesa, odvojen od stvorenja, a onaj koji ga drugačije poznaje – taj ne poznaje Ilaha kojeg obožava.“

فمن لم يقصد بإمانه وعبادته إلى الله الذي استوى على العرش فوق سمواته، وبان من خلقه، فإنما يعبد غير الله، ولا يدري أين الله

“Onaj koji svoj iman i svoje ibadete ne upućuje Allahu koji se je uzdigao iznad `Arša I Koji je iznad nebesa, odvojen od stvorenja, – taj obožava nekoga mimo Allaha I ne poznaje gdje se Allah nalazi.“

[“Redd alel-džehmijje”]

⁵ Rekao je Sulejman ibn Harb, rahimehullah:

١٠٢ / ٢٢٥٣ - حدثني محمد بن أحمد السيارى، قال ثنا أبو يحيى الوراق، قال: ثنا أبو كنانة محمد بن الشرس، قال: ثنا عمير بن عبد الحميد الثقفي، قال: ثنا قرة بن خالد، عن الحسن، عن أمه، عن أم سلمة في قوله: (الرحمن على العرش استوى) طه: ٥. قالت: الكيف غير معقول، والإستواء غير مجهول، والإقرار به إيمان، والجحود به كفر.

2253. „Pričao mi je Muhammed ibn Ahmed es-Sejjari, da je rekao: „Pričao nam je Ebu Jahja el-Varrak, da je rekao: „Pričao nam je Ebu Kinanah Muhammed ibn el-Eshras, da je rekao: „Pričao nam je Umejir ibn Abdulhamid es-Sekafi, koji je rekao: „Pričao nam je Kurrah ibn Halid, preko el-Hasana, a on od njegove majke, a ona od Ummu Selleme, radijAllahu anha, da je o Riječima Uzvišenog:

„Er-Rahman, iznad 'Arša se uzvisio.“ [Ta-Ha : 5], rekla:

„Kakvoća toga je razumom nedokučiva, dok nam uzdizanje nije nepoznato, potvrđivanje istog je iman a poricanje toga je kufr (nevjerstvo).“⁶

حماد بن زيد، ومعتمر بن سليمان

حدثني أحمد بن إبراهيم الدورقي، وعلي بن مسلم الطوسي، قالا، حدثنا سليمان بن حرب، قال: سمعت حماد بن زيد - وذكر هؤلاء الجهمية - قال: إنما يحاولون أن يقولوا: ليس في السماء شيء

“Čuo sam Hammada ibn Zejda, kada je spomenuo džehmijje i rekao je zatim: “Zaista oni pokušavaju samo da kažu: [“Iznad nebesa ništa ne postoji.”](#)”

[“Kitabus-sunneh”, Abdilllah ibn Ahmed, ethar 41]

⁶ Sličan i poznati ethar se prenosi od imam Malika, rahimehullah,

Prenio je ebu Nu’ajm od Džafera ibn Abdullaha, da je rekao:

„Bili smo kod Malik ibn Enesa i došao je čovjek koji ga je upitao: „O Ebu Abdullah (tj. Imam Malik): „Ar-Rahman se iznad 'Arša uzdigao“ [Ta Ha: 5], kako se je uzdigao? (Imam Malik se naljutio kao što se nije nikada do sada, pa ga je znoj oblilio, narod je zašuteo čekajući njegov odgovor na to, a zatim se smirio i odgovorio mu):

لذا قال الإمام مالك لما سئل عن الاستواء؟ قال: الإستواء معلوم، والكيف مجهول، والإيمان به واجب والسؤال عنه بدعة، أخرجه الدارمي في الرد على الجهمية وغيره

[„Značenje od istivaa nije nepoznato, način i put \(tj. „kako/kajf“, kakvoća\) nije razumom dokučiva. Iman \(u uzdizanje\) je obavezno i preispitivanje kakvoće je bidat, i ja mislim da si ti sljedbenik novotarije.“](#)

[„El-hiljah 6/ 325-326 i redd alel-džehmijje 280str.]

٢٢٥٤ / ١٠٣ - عن سفيان بن عيينة، قال: سئل ربيعة بن أبي عبد الرحمن عن قوله تعالى: (الرحمن على العرش استوى) كيف استوى؟ قال: الإستواء غير مجهول، والكيف غير معقول، من الله الرسالة، وعلى الرسول البلاغ المبين، وعلينا التصديق.

2254. „Preko Sufjana ibn Uejne, da je rekao: „Rabi'ah ibn abi `Abd Ar-Rahman je bio upitan o Allahovim Riječima: “Er-Rahman, iznad `Arša se uzvisio.”⁷ [Ta-Ha : 5], kako se je On uzdigao? Rekao je: „Allahovo uzdignuče nije nepoznato i kakvoća razumom nije dokučiva. A od Allaha je objava i Poslaniku ﷺ je bila dostavljena jasna poruka (objava) i do nas je samo tasdik (potvrđivanje).“

٢٢٥٥ / ١٠٤ - عن إسحاق بن راهويه، حدثنا بشر بن عمر، قال: سمعت غير واحد من المفسرين يقول: (الرحمن على العرش استوى) . أي: ارتفع :

2255. „Preko ishaka ibn Rahavejh, da je rekao: „Pričao nam je Bišr ibn `Omer, da je rekao:

„ Čuo sam više od jednog mufessira da su rekli: „ Er-Rahman, iznad `Arša se uzvisio.“ [Ta-Ha : 5]: „Tj. uzdigao.“⁸

⁷ Rekao je imam ed-Darimi, rahimehullah:

ونكفرهم - أيضا -: أنهم لا يدرون أين الله، ولا يصفونه ب(أين الله؟).

والله قد وصف نفسه ب(أين)، ووصفه به الرسول صلى الله عليه وسلم، فقال: (الرحمن على العرش استوى)، (وهو القاهر فوق عباده).

فهذا كله وصف ب(أين)، ووصفه رسول الله صلى الله عليه وسلم ب(أين)، فقال للأمة السوداء: أين الله؟، فقالت: في السماء، قال: من أنا؟ قالت: أنت رسول الله، قال: اعتقها، فإنها مؤمنة. والجهمية تكفر به.

وهذا - أيضا -: من واضح كفرهم.

“I tekfirmo ih također: zato što ne znaju gdje je Allah (ili gdje se nalazi), niti Ga opisuju “gdje je Allah? (tj. Mjesto/mekan)”. A Allah je sam Sebe opisao “gdje je” i također Allahov Poslanik ﷺ. Pa kaže: “Allah je sa iznad `Arša uzdigao”, “Onaj Koji je Uzvišen i iznad Svojih robova” (...i spomenuo je još neke ajete). A ovo su sve opisi od Allaha “gdje je” (opisi od Allaha gdje se nalazi), i Poslanik ﷺ je opisao, i pitao je crnu robinju: “Gdje je Allah?”, i odgovorila mu je: “Na nebesima”, i pitao je: “Ko sam ja?”, i odgovorila mu je: “ti si Allahov Poslanik”, i rekao je: “oslobodite je, ona je muminka” – a džehmije to odbijaju. I to je također on njihovog jasnog kufra.” [“Redd alel-džehmije”]

⁸. Rekao je Imam el-Muzani [175-264 n.H], rahimehullah, poznati učenik od imama eš-Šafi`ija:

عَالٌ عَلَى عَرْشِهِ فِي مَجْدِهِ بِدَائِهِ وَهُوَ دَانَ بِعِلْمِهِ مِنْ خَلْقِهِ أَحَاطَ عِلْمُهُ بِالْأُمُورِ وَأَنْفَذَ فِي خَلْقِهِ سَابِقَ الْمَقْدُورِ وَهُوَ الْجَوَادُ الْغَفُورُ {يَعْلَمُ خَائِبَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تَخْفَى الصُّدُورُ} وَكَلِمَاتِ اللَّهِ وَقُدْرَةِ اللَّهِ وَنِعْتِهِ وَصِفَاتِهِ كَامِلَاتٍ غَيْرِ مَخْلُوقَاتٍ دَائِمَاتٍ أَزْلِيَّاتٍ وَلَيْسَتْ بِمُحْدَثَاتٍ فَتَبِيدُ وَلَا كَانَتْ رَبَّنَا نَاقِصًا فَيَزِيدُ جَلَّتْ صِفَاتُهُ عَنْ شِبْهِ صِفَاتِ الْمَخْلُوقِينَ وَقَصُرَتْ عَنْهُ فَطْنُ الْوَاصِفِينَ رَيْبٌ بِالْإِجَابَةِ عِنْدَ السُّؤَالِ بَعِيدٌ بِالتَّعَزُّزِ لَا يَنَالُ عَالٌ عَلَى عَرْشِهِ بَأْسٌ مِنْ خَلْقِهِ مَوْجُودٌ وَلَيْسَ بِمَعْدُومٍ وَلَا بِمَفْقُودٍ

“Allah se je iznad Svoga `Arša sa Svojom Veličanstvenosti uzdigao, sa Svojim Bičem (bi-dhaathi) i on je blizu Svojih stvorenja sa Svojim znanjem. Njegovo znanje obuhvata svaku stvar, nad stvorenjima sprovodi ono što je već predodređeno. A On je El-Džavaa, El-Gafir i: „On zna poglede koji kriomice u ono što je zabranjeno gledaju, a i ono što grudi kriju” [Gafir : 19]

“I Allahov Govor, Allahov Kudret, Njegovi opisi i sifati – su svih potpuni i nisu stvoreni. Oni su zauvijek i bez vremena i neće nestati. Naš Gospodar je nezavisan, Njega neće ništa nadmašiti (ili prevladati). Njegovi sifati su daleko od bilo kojih opisa od stvorenja, i najpametni opisi Ga nemogu shvatiti. On je u blizini kao odgovor onima koji pitaju. Njemu pripada snaga, koja ne povlači nikakvu štetu. On je iznad Svoga `Arša (ala' al-Arš) i odvojeno od stvorenja (baa'in min khalkihi). On je u egzistenciji a ne u ne-egzistenciji, niti je odsutan.”

[“Šerhus-Sunneh Imam el-Muzani”, poglavlje o `uluuv i sifate]

٢٢٥٦ / ١٠٥ - قال حرب بن إسماعيل: قلت للإسحاق بن راهويه في قول الله: (ما يكون من نجوى ثلاثة إلا هو رابعهم) كيف تقول فيه؟ قال: حيث ما كنت فهو أقرب إليك من جبل الوريد، وهو بائن من خلقه. ثم ذكر عن ابن المبارك: هو على عرشه بائن من خلقه. ثم قال: وأعلى شيء من ذلك وأثبتة قوله: (الرحمن على العرش استوى) طه: ٥

2256. „Harb ibn Isma‘il je rekao: „Ja sam pričao ishaku ibn Rahavejhu o Allahovim Riječima:

مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ

„Nema tajnih razgovora među trojicom, a da On nije četvrti.“ [Mudzadela : 7] , šta ti kažeš na to?⁹

Rekao je: „Gdje god da se nalaziš, On ti je bliži od tvoje žile kucavice i On je odvojen od Svojih stvorenja.“ I naveo je od ibn el-Mubareka: „On je iznad `Arša, odvojen od Svojih stvorenja.“

I rekao nakon toga: I Njegov sifata Ea' la (Najuzvišeniji) je, također, dio tog značenja, što potvrđuje Njegov govor: „Er-Rahman se nad `Arša uzdigao (uzvisio).“¹⁰

⁹. Rekao je Harb `Isma'íl el-Kermani [190-280 n.H], rahimehullah:

فإن احتج مبتدع أو مخالف، أو زنديق بقول الله تبارك وتعالى اسمه: (ونحن أقرب إليه من جبل الوريد) ق: ١٦
ويقوله: (وهو معكم أين ما كنتم والله بما تعملون بصير) الحديد: ٤
ويقوله: (ما يكون من نجوى ثلاثة إلا هو رابعهم) إلى قوله: (هو معهم أين ما كانوا) المجادلة: ٧، ونحو هذا من متشابه القرآن.
فقل: إنما يعني بذلك العلم، لأن الله تبارك وتعالى على العرش فوق السماء السابعة العليا، يعلم ذلك كله، وهو بائن من خلقه لا يخلو من علمه مكان.

“A ako novotar, onaj koji se susprostavlja ili zindik koristi (sljedeće) Allahove Riječi, tebareke ve te‘ala ismuhu, kao dokaz:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

“i Mi smo njemu bliži od vratne žile kucavice.“ [Kaf: 16]

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“On je s vama gdje god bili, i sve što radite Allah vidi.“ [El-Hadid 4]

مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ

“Nema tajnih razgovora među trojicom, a da On nije četvrti“ [El-Mujadilah : 7]

هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا

“...a On s njima gdje god oni bili;“ [El-Mujadilah : 7], ...i od slicnih mutešabih ajeta iz Kur‘ana.

“Onda im reci: Zaista ovo **sve znači “znanje”**. Jer je Allah tebareke ve te‘ala iznad Svoga `Arša iznad najvećeg sedmog nebesa. On to sve zna i On je odvojen od Svog stvorenja, i ne postoji ni jedno mjesto – gdje Njegovo Znanje nije prisustvo.“

[“Kitabus-Sunneh”, Ethar br. 54]

¹⁰ Rekao je Abdullah:

حدثني أحمد بن سعيد أبو جعفر الدارمي، قال: سمعت أبي يقول: سمعت خارجة يقول: الجهمية كفار، بلغوا نساءهم أنهم طواقي، وأنهم لا يحللن لأزواجهن، لا تعودوا مرضاهم، ولا تشهدوا جنازتهم، ثم تلا: ما أنزلنا عليك القرآن لتشقى إلى قوله: الرحمن على العرش استوى (طه: ١-٢) وهل يكون الإستواء إلا بجلوس

“Meni je prenio Ahmed ibn Sai‘d abu Dža‘fer ed-Darimi, koji je rekao: Čuo sam svoga oca da je rekao: Čuo sam, Kharijah da je rekao: “Džehmijje su kafiri! Prenesite njihovim ženama, da su razvedeni i da im njihovi muževi nisu dozvoljeni! Nemojte posjetiti njihove bolesnike, i nemojte biti pristuni na njihovim dženezama, i učio je: “Ta-Ha, nismo spustili Kur‘an nad tebe da budeš tužan” sve do Allahovog govora: “Ar-Rahman se uzdigao iznad `Arša” [Ta-Ha 1-5]. Pa je rekao Kharijah: “Zar se istivaa (uzdizanje) može na drugačiji način dogoditi - **osim preko sjedenja!**?”

٢٢٥٧ / ١٠٦ - أخبرنا أبو بكر المروزي، ثنا محمد بن الصباح النيسابوري، ثنا سليمان بن داود، أبو داود الخفاف، قال: قال إسحاق بن إبراهيم بن راهويه: قال الله تبارك وتعالى: (الرحمن على العرش استوى) طه: ٥، إجماع أهل العلم أنه فوق العرش استوى، ويعلم كل شيء في أسفل الأرض السابعة، وفي قعر البحار، ورؤوس الآكام وبطن الأودية، وفي كل موضع، كما يعلم علم ما في السماوات السبع، وما دون العرش، أحاط بكل شيء علما، فلا تسقط من ورقة إلا وأحصاه، ولا يعجزه معرفة شيء عن معرفة غيره.

2257. „Pričao nam je Ebu Bekr el-Merruzi, da je rekao: „ Pričao nam je Muhammed ibn es-Sabah en-Nejsanburi, da je rekao: „Nama je pričao Sulejman ibn Davud, Ebu Davud el-Khifaf, da je rekao: „Ishak ibn Ibrahim ibn Rahavejh je rekao: „Allah, tebareke ve te'ala, je rekao: „Er-Rahman, iznad `Arša se uzvisio”, konsenzus svih nosioca znanja je na tome da se uzvisio iznad `Arša¹¹, da On sve zna, zna šta je ispod sedme zemlje, šta je na dnu mora, vrhovima planina, u unutrašnjosti dolina, Njegovo znanje sve obuhvata. I zna šta je na sedmom nebu i šta je ispod `Arša, Njegovo znanje sve obuhvata. Pa ni jedan list ne padne, a da On za to ne zna, i nema niti jednog zrna u Zemljinih tamama kopna i mora a da On za sve to nije znao, a znanje o nečemu neće ga onemogućiti da i druge stvari potanko zna (što je slučaj kod stvorenja, op. prev.).“

[“Kitabus-sunneh”, Abdullah ibn Ahmad, ethar br. 10]

¹¹ قال الإمام أبو زكريا يحيى بن عمار السجستاني الواعظ في رسالته: لا نقول كما قالت الجهمية إنه تعالى مداخل للأمكنة وممازج بكل شيء ولا نعلم أين هو؟ بل نقول هو بذاته على العرش وعلمه محيط بكل شيء، وعلمه وسمعه وبصره وقدرته مدركة لكل شيء. وذلك معنى قوله: (هو معكم أينما كنتم) الحديد: ٤ فهذا الذي قلناه هو كما قال الله وقاله رسوله.

Rekao je Imam Ebu Zekerijja Jahja bin `Ammar es-Sijistani, rahimehullah:

„Mi ne kazemo kao što džehmijje tvrde: „Allah te'ala je pomješan u mjestima, On se pomješa sa svačim i mi ne znamo gdje se On nalazi“,... naprotiv, mi kažemo: „On je sa Svojim Bičem nad `Aršom. Njegovo znanje je sve preovladalo. Njegovo Znanje, Njegova Snaga, Njegov Vid, Njegov Sluh obuhvata sve. To je objašnjenje za Njegove Riječi: „ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ” [El-Hadid : 4],... ono što mi kažemo je potput onoga, šta su Allah i Njegov Poslanik ﷺ rekli.“

[“El-Uluw li-Alijji`l-Ghaffar, str. 245]

٢٢٥٨ / ١٠٧ - قال حرب: أملى علي إسحاق: إن الله تبارك وتعالى وصف به نفسه، من ذلك: قوله: (يأتيتهم الله في ظلل من الغمام والملائكة) البقرة: ٢١٠، وقوله: (وترى الملائكة حافين من حول العرش) الزمر: ٧٥ وآيات كلها تصف العرش. وقد ثبتت الروايات في العرش، وأعلى شيء فيه وأثبتته قول الله: (الرحمن على العرش استوى)

2258. „Rekao je Harb: „Ishak mi je izdiktirao: „Allah tebareke ve te‘ala, je sebe time opisao, u to potpadaju Njegove riječi.^{12j}“

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

„Čekaju li oni da im Allah dođe u tminama oblaka, i meleci, i da bude svemu kraj?! A Allahu se sve vraća!“ [Bekare : 210]

I Njegove Riječi:

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ

„I vidjet ćeš meleke kako Arš okružuju, veličajući i hvaleći Gospodara svoga. [Zumer : 75], i ostale potpune ajete, koje opisuju `Arš.

I predaje oko `Arša su potvrđene, najveća i najjača potvrda (od dokaza), su Allahove Riječi: „Er-Rahman, iznad `Arša se uzvisio“

٢٢٥٩ / ١٠٨ أخبرنا أبو بكر المروذي، قال: سمعت عبد الوهاب يقول: (الرحمن على العرش استوى) طه، قال: قعد:

2259. „Pričao nam je Ebu Bekr el-Merrudi, koji je rekao: „Čuo sam `Abd el-Vehhaba da je rekao: „Er-Rahman, iznad `Arša se uzvisio“, rekao je: „Sjeo je na `Arš“.

¹² Reкао je Ebu `Abdillah Muhammed ibn `Abdillah ibn ebi Zemanin [324-399 n.H], rahimehullah:

فهذه صفات ربنا التي وصف بها نفسه في كتابه، ووصفه بها نبيه، وليس في شيء منها تحديد، ولا تشبيه، ولا تقدير، فسبحان من (ليس كمثل شيء وهو السميع البصير) لم تره العيون فتحده كيف هو كينونته؛ لكن رأته القلوب في حقائق الإيمان به. وقال عز من قائل: (والله الأسماء الحسنى فادعوه بها) الأعراف: ١٨٠ فأسماء ربنا وصفاته قائمة في التنزيل، محفوظة عن الرسول، وهي كلها غير مخلوقة ولا مستحدثة، فتعالى الله عما يقول الملحدون علوا كبيرا.

“To su sifati Našeg Gospodara, sa kojim se je On sam u Svojoj Knjizi i također Njegov Poslanik ﷺ opisao. I ne vrijedi ni za jedan slučaj “kako” (tj. preispitivanje), niti poređivanje (sa stvorenjem tj. tešbih) i bez prigovora/diskusije. Neka je slavljen Onaj “Njemu nista nije slično, On je Svečujući i Svevideći.” Oči nisu ga vidjeli, da su Ga mogli ograničiti, ali su Ga vidjela srca sa imanom.” I rekao je Uzvišeni: “Allah ima najljepša imena i zovite Ga tim imenima” [El-A’raf : 180]. Imena i svojstva našeg Gospodara potvrđena su u objavi, sačuvana su putem Poslanika ﷺ nijedno od njih nije stvoreno niti je “otpočelo” , uzvišen neka je Allah od onog šta nevjernici govore. I govor ehli-sunneta jeste, da je Allah azze ve džell stvorio `Arša i da se je Sam sa visinom i uzdizanjem nad svačemu što je On stvorio (ili nad stvorenjem) – opisao. Nakon toga se je On uzdigao iznad Svoga `Arša, kako On želi, kao što je Sam o Sebi govorio: “Ar-Rahman se uzdigao iznad `Arša” [Ta-Ha : 5]. Neka je slavljen Onaj, koji je toliko daleko – da nije viđen, i Onaj koji se sa Svojim znanjem i uz Svoju moć približava, da čuje tajne razgovore...I govor ehli-sunneta jeste, da je Kursij između `Arša, i da je (Kursij) mjesto, gdje se Allahove noge nalaze...I govor ehli-sunneta jeste, da je Allah odvojen od stvorenja, prekriven od njih sa hidžabom, slavljen je Allah i daleko iznad onog što zulumčari tvrde: “Kako krupna riječ izlazi iz usta njihovih! Oni ne govore drugo do laži!” [El-Kehf : 5].”

[“Usul es-Sunne” Abi `Abdillah Muhammed bin `Abdillah bin `Isa el-Maliki ibn ebi Zemanin]

٢٢٦٠ / ١٠٩ - عن يزيد بن هارون، قال: من زعم أن (الرحمن على العرش استوى) طه: ٥، على خلاف ما تقرر في قلوب العامة، فهو جهمي.

2260. „Preko Jezida ibn Haruna, koji je rekao:

„Onaj ko je umislio da ajet „Er-Rahman, iznad `Arša se uzvisio“, [Ta-ha : 5] jeste drugačijeg značenja od onog što se ustalilo u srcima običnog naroda, takav je džehmija.“¹³

٢٢٦١ / ١١٠ - عن عبد الله بن خليفة، عن عمر بن الخطاب، قال: أنت امرأة إلى النبي، فقالت: ادع الله أن يدخلني الجنة. قال: فعظم الرب تبارك وتعالى، وقال: (إن كرسيه وسع السماوات والأرض، وإن له أطيطا كأطيطة الرحل الجديد إذا ركب من ثقله.

2261. “Od `Abdullaha ibn Halifa, preko Omera ibn Hattaba, radijAllahu anh, se prenosi da je rekao: “Došla je jedna žena kod Poslanika ﷺ, i rekla: “Moli Allaha da me uvede u Džennet.”

Zatim je rekla: “Nakon što je spomenuo svoga Gospodara, tebareke ve te`ala, veličajući ga, tebareke ve te`ala, rekao je:

“Zaista Njegov Kursij obuhvata nebesa i Zemlju, i On zaškripi kao što škripi novo sedlo zbog težine kada se neko na njega popne (uzjaše).”¹⁴

¹³ Rekao je Ibn Khuzejme [223-311 n.H], rahimehullah, u Kitabut-Tevhid:

فنحن نؤمن بخبر الله جل وعلا: أن خالقنا مستو على عرشه، لا نبدل كلام الله، ولا نقول قولاً غير الذي قيل لنا، كما قالت المعطلة، الجهمية: (إنه استولى على عرشه!) لا: (استوى!)

„Mi vjerujemo u Allahov haber dželle ve ale: da se je naš Stvoritelj iznad Svog `Arša uzdigao, mi nećemo promjeniti Allahov Govor, i ne kažemo ništa osim ono šta je nama bilo rečeno, kao što kažu Mua`tili džehmijije: „prevladao se je preko Svoga Arša“ (إنه استولى على عرشه) ["istavla"](#) ala`l `Arš) a ["ne"](#) kažu: „On se je [uzdigao iznad](#) svog `Arša (استوى "istavaa ala`l - `Arš).“

Prve tri generacije, rahimehumullah, nisu samo onoga koji potpuno negira ili poriče Allahov `Arš smatrali džehmijom (tj. nevjernikom), nego su također i onoga, koji se okreta od vanjštinskog značenja ajeta sa te`vilom – smatrali džehmijom! Kao što je imam ed-Darimi, rahimehullah, također potvrdio, da su prve tri generacije, te`vil smatrali kao uzrok tekfira:

وَكُفِّرُهُمْ أَيضًا بِالمَشْهُورِ مِنْ كُفْرِهِمْ أَنَّهُمْ لَا يَنْتَبِئُونَ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَجْهًا وَلَا سَمْعًا وَلَا بَصَرًا وَلَا عِلْمًا وَلَا كَلَامًا وَلَا صِفَةً إِلَّا بِتَأْوِيلِ ضَلَالٍ

"i tekfirmo ih zbog kufra koji je svakome poznat (a to je): da oni [ne](#) potvrđuju (لَا يَنْتَبِئُونَ) da Allah, tebareke ve te'ala, ima lice, da čuje, vidi i priča ili da On ima znanja ili bilo koji sifit (ne potvrđuju [osim sa zabludejelim te'vilom](#)." I objasnio je također Imam ibn Menda (395 n.H, poznati autor knjige „Kitabut tevhid“), rahimehullah, šta je te`vil kod prvih tri generacija bio:

قال ابن منده في رده على الجهمية: (التأويل عند أصحاب الحديث نوع من التكذيب).

„Te`vil je kod ehlul hadisa bio [način tekziba](#) (tj. poricanja ili negiranje).“

٣٤٩ - حدثنا محمد بن مصفى الحمصي، عن وهب بن جبر، عن أبيه، عن محمد بن إسحاق، عن يعقوب بن عتبة، عن محمد ابن جبیر بن مطعم، عن أبيه، قال: قال رسول الله: العرش على ¹⁴ السماوات مثل القبة، والله على العرش، وللعرش أطيطة

“Prenio je Muhammed ibn Musaffa el-Humsi, od Vehba ibn Džerira, od njegovog oca, od Muhammeda ibn Ishaka, od Ja`kuba ibn `Utbe, od Muhammeda ibn Džubejra ibn Mu`tima [ashab 59. n.H], od njegovog oca, koji je rekao:

Rekao je Poslanik ﷺ:

“`Arš je iznad nebesa, kao kupola i Allah je iznad `Arša i `Arš ima (zvuk) škripi (`atit).“

[“Kitabus-Sunneh”, `Ismail el-Kirmani ethar br. 349, također ibn ebi `Asim u “Es-Sunneh” ethar br. 587 i Ebu Davud u svome “Sunenu” br. 4726., sahih hadis.]

٢٢٦٢ / ١١١ - حدثنا أبو عتبة أحمد بن الفرّج، قال: ثنا بقرية، عن أم عبد الله، عن أبيها يرفعه، قال: (إن الله ملائكة في الهواء يسيحون بين السماء والأرض يلتمسون الذكر، فإذا سمعوا قوما يذكرون الله قالوا: رويدا زادكم الله، فينشرون أجنتهم حولهم حتى يصعد كلامهم إلى العرش.

2262. „Pričao nam je Ebu `Utabh Ahmed ibn el-Farradž, da je rekao: „Prenio nam je Bakijja od Ummu `Abdillah, a on od njezinog oca da je on rekao:

„Zaista, Allah ima meleke u vazduhu koji se između nebesa i Zemlje kreću, tražeći zikir (one koji Allaha spominju, zikre, op.prev), koji, kada čuju ljude da Allaha spominju, kažu: “Ne žurite (sa prekidanjem, op. prev.), Allah vam povećao djela!”, pa rašire krila oko njih sve dok njihove riječi ne uzdignu do `Arša.“

٢٢٦٣ / ١١٢ - حدثني حرب بن إسماعيل، قال إسحاق بن راهويه: قوله (في عماء قبل أن يخلق السماوات والأرض) تفسير عند أهل العلم: أنه كان في عمى - يعني: سبحانه

2263. „Nama je pričao Harb ibn Isma`il, da je rekao: Ishak bin Rahavejh je rekao:

„Govor Poslanika „Allah je bio iznad oblaka (‘ama) prije nego je stvorio Zemlju i nebesa.“sljedbenici znanja tumače da je bio iznad ‘ama što znači sehabe (oblak).“¹⁵

¹⁵ „Es-Sunneh“ od imama Ebu Bekr el-Khallala, rahimehullah, 2 tom / s. 296-300, br. 2251-2263.

٣٥ - باب إثبات الحد لله تعالى

35. POGLAVLJE: POTVRDA ALLAHOVOG TEBAREKE VE TE'ALA HADDA¹⁶

٢٣٣٦ / ١٨٥ - أخبرنا أبو بكر المروذي، قال: سمعت أبا عبد الله، قيل له: روى علي بن الحسن بن شقيق، عن ابن المبارك أنه قيل له: كيف نعرف الله؟

قال: على العرش بجد.

قال: بلغني ذلك عنه، وأعجبه.

ثم قال أبو عبد الله بن حنبل: (هل ينظرون إلا أن يأتيهم الله في ظلل من الغمام) البقرة: ٢١٠

ثم قال: (وجاء ربك والملك صفا صفا) الفجر: ٢٢

2336. "Pričao nam je Ebu Bekr el-Maruddi, koji je rekao: "Čuo sam Ebu `Abdillaha, kada mu je bilo rečeno: "Prenio je `Ali ibn el-Hasan ibn Šekik od ibn Mubareka da je ibn Mubarek bio upitan: "Kako pozanjemo Allaha azze ve džell?" Rekao je (ibn Mubarek): "Da je iznad `Arša i da ima granicu (bi haddin)." ¹⁷ Rekao je (`Ali ibn el-Hasan ibn Šekik): "To je do mene od njega stiglo, i sviđalo mu se (Ebu Abdillahu tj. Imamu Ahmedu). Pa je zatim Ebu `Abdillah Ahmed ibn Hanbel rekao:

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

„Čekaju li oni da im Allah dođe u tminama oblaka, i meleci, i da bude svemu kraj?! A Allahu se sve vraća!“ [Bekare : 210]

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

“i kada dođe Gospodar tvoj, a meleci budu sve red do reda” [Fedžr : 22].

¹⁶ Rekao je imam ed-Darimi [200-280 n.H], rahimehullah:

وعبدتم أتم شيئا هو عند الخلق لا شيء، لأن الكلمة قد اتفقت من الخلق كلهم أن الشيء لا يكون إلا بحد وصفته، وأن لا شيء ليس له حد ولا صفة

“Vi nešto obožavate, što među ljudima nije poznato kao “nešto” (šej). Jer su svi ljudi složni da “nešto” može samo da postoji sa haddom (sa granicom) i sa svojstvima. Samo ono što (uopšte) ne postoji – nema hadd niti svojstvo.”

[“Redd alel-Džehmijje”]

¹⁷ Rekao je `Ismail el-Kirmani, [190-280 n.H]. rahimehullah:

٥٥ - والله عرش، وللعرش حمله يحملونه.

٥٦ - وله حد، الله أعلم بحدّه.

٥٧ - والله على عرشه عز ذكره وتعالى جده ولا إله غيره.

“I Allah, azze ve džell, ima `Arš i `Arš ima nosioce koji ga nose.... I da On ima Hadd (tj. granicu). A Allah najbolje o Svojoj granici zna. I da je Allah iznad Svoga `Arša `azze dhikruhu ve te`ala džedduhu va la ilahe gajruhu.”

[“Kitabus-Sunneh”, El-Kirmani, Ethar br. 55-57]

٢٣٣٧ / ١٨٦ - أخبرنا محمد بن علي الوراق، ثنا أبو بكر الأثرم، حدثني ابن المبارك، قيل له: كيف نعرف ربنا؟

فقال: في السماء السابعة على عرشه بحد.

فقال أحمد: هكذا هو عندنا.

2337. "Pričao nam je Muhammed ibn `Ali el-Verrak, koji je rekao: "Pričao nam je Ebu Bekr el-Esram, koji je rekao: "Meni je pričao Muhammed ibn Ibrahim el-Kajsi, koji je rekao: "Rekao sam Ahmedu ibn Hanbelu: "Kaže se da je ibn Mubarek bio upitan : "Kako poznajemo našeg Gospodara?" Pa je odgovorio : "Da je iznad sedam nebesa, iznad Svoga `Arša, sa granicom."

Pa je rekao Ahmed: "Upravo tako je kod nas."

٢٣٣٨ / ١٨٧ - أخبرنا الحسن بن صالح العطار، ثنا هارون بن يعقوب الهاشمي، قال: سمعت أبي يعقوب بن العباس يقول: كما عند أبي عبد الله، فسألناه عن قول ابن المبارك: قيل له: كيف نعرف ربنا؟

قال: في السماء السابعة، على عرشه بحد.

قال أحمد: هكذا على العرش استوى بحد.

فقلنا له: ما معنى قول ابن المبارك، بحد؟

قال: لا أعرفه، ولكن لهذا شواهد من القرآن في خمسة مواضع (إله يصعد الكلم الطيب) فاطر: ١٠ (ءأمنتم من في السماء) الملك: ١٦ (تعرج الملائكة والروح إليه) المعارج: ٤

وهو على العرش، وعلمه مع كل شيء

2338. "Pričao nam je el-Hasan ibn Salih el-`Attar, da je rekao: "Nama je ispričao Harun ibn Ja`kub el-Hašimi, da je rekao: "Čuo sam Ebu Ja`kuba ibn el-`Abbasa da je rekao: "Bili smo kod Ebu `Abdillaha, pa smo ga pitali za govor ibn Mubareka, kada je bio upitan: "Kako poznajemo našeg Gospodara?"

Pa je odgovorio: "Da je iznad sedam nebesa, nad Svojim `Aršom, sa granicom."¹⁸

Ahmed je rekao: "Baš tako se iznad `Arša uzvisio, sa granicom."

Pa smo mu rekli: "Šta znači govor ibn Mubareka "sa granicom"?"

¹⁸ Rekao je Imam Dašhti el-Hanbeli, rahimehullah:

قال الدشتي الحنبلي: "فن مذهب أصحاب الحديث الذين هم أهل السنة وأئمة المسلمين وعلماء بيان يعتقدون ويشهدون: أن من قال "ليس لله تعالى حدٌ" يعني بذلك: أن الله في كل مكان، أو ليس هو على العرش استوى كما تقرر في قلوب العامة، .. أو ليس لله جهة، ولا له مكانٌ؛ فقد ارتد عن دين الإسلام، ولحق بالمشركين"

„Od mezheba (pravca) sljedbenika hadisa, koji su od ehli-sunneta i od vođe muslimana i učenjaka koji objašnjavaju, oni vjeruju i potvrđuju, da onaj koji tvrdi: „Da za Allaha nije poznata nikakva granica (hadd) i da sa tim misle da: (je) Allah na svakome mjestu, ili da On nije iznad `Arša niti da se je uzdigao iznad njega kao što je potvrđeno [od običnog naroda](#), ili da za Allaha nije poznat nikakav pravac niti mjesto (mekan) – [takvi su pali u riddet](#) (ili izašli su iz islama) i priključili su se mušricima.“

[„Isbatul-Hadd“, imam Dašhti, rahimehullah]

Rekao je: “Ne poznajem značenje (kakvoću toga opisa), ali imam dokaz za takav govor na pet mjesta:

إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ

“Njemu se dižu lijepe riječi.” [Fatir : 10]

ءَأْمَنْتُمْ مِّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ

“Jeste li sigurni! da vas Onaj Koji je na nebesima neće u zemlju utjerati.” [Mulk : 16]

تَعْرَجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

“Njemu se penju meleki i Duh u danu koji pedeset hiljada godina traje. [Mearidž : 4],... On je iznad Svoga `Arša i Njegovo znanje obuhvata sve.”

٢٣٣٩ / ١٨٨ - أخبرنا حرب بن إسماعيل قال: قلت للإسحاق يعني - ابن راهويه على العرش بحد

قال: نعم بحد، وذكر عن ابن المبارك قال: هو على عرشه، بائن من خلقه بحد.

2339. “Pričao nam je Harb ibn Isma`il, koji je rekao: “Rekao sam Ishaku (Ishak ibn Rahuja): “Allah je iznad `Arša, sa granicom.”

Rekao je: “Da, sa granicom. I prenio nam je od ibn Mubareka da je rekao: “On je iznad `Arša, odvojen od Svojih stvorenja, sa granicom.”¹⁹

¹⁹ „Es-sunneh el-khallal“, br. 2336-2339.